

Awçy / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Awçy / hekaýa AWÇY

Gadymy Merwiň üstünden geçýän Beýik ýüpek ýolunyň ugrunda kiçeňräk bir oba bardy. Muňa Nazar awçynyň obasy diýýärler. Bu töwerekdäki obalara garanyňda bu obaň gelim-gidimi-de köpdi. Obanyň ortasynda pagsadan salnan mesjide diňe bir namaz üçinem däldi. Oba adamlary geňeş etjegem bolsalar şol ýere ýygnanýardy.

Obanyň deňinden geçýän kerwenlerem düşläp geçensoň her kim zeruryny satyn alyp, dokan haly palasdyr baganalaryny satyp pullanýarlar.

Bir günem öýle namazyndan soň kerwene garaşyp otyrkalar, ýaşy birçene baran ak sakal goja salam berip eşegini saklady-da:

– Nazar awçynyň obasymyka şu oba – diýip sorady.

Owaldanam, atly-atly baýlaryň atlary tutulman, Nazar awçyň obasy diýilýänine görüplik edip ýören baýlaryň biri goja bakyp:

– Biz-ä, Nazar awçyň obasy bar diýip senden eşidýäs. Gara nebsi üçin obaň toýuny-ýasyny terk edip ýöreniňem bir obasy bolar oguşýa. Idäberiniň taparsyňyz- diýip, sesine bat beribräk ýerliksiz myjabatlar atyp jogap berdi.

Onýança, bir çetde oturan ýaşulylaryň biri turup salamlaşdy-da;

– Hawa, sakgaldaş, şu oba bolmaly. Şol diýip gelen bolsaňyz oglanlaň birini goşup goýbereýin, alyp barar-diýdi.

Onýança häлки baý yerinden turup:

-Siz şü Nazar balaja diýip gelen bolsaňyz gidip oturmaň. Biz

ony bärík çagyraly diýip otyrдыk. Hany ýigitler şony oky – hyrlysy bilen alyp geliň!

Aýdylanna mähetdel iki sany atly ýigitler almaga gitdiler. Baý:

– Aw eden bolup töwerekde tohumlyk goýmady how, adamlar! Bu zatlaňam hasab-a bardyr. Munuň üstesine-de Pylan awçyň obasy diýşip, obada bir saýhally adam ýok ýaly. Ata-baba gelyän Seýrap düzüň-ä ady ýitdi.

Onýança-da hyrlysyny eşeginiň gaňňasyndan dik asyp, idip gelen Nazar awçy, inçeräk sesi bilen salam berip märekäň deňinde saklandy. Ýaş oglanlaryň biri eşeginiň boýnundan tutdy-da aňyrrakda daňyp geldi. Baý aga awçyň salamyny aldyda:

– Nazar! Gelen bolsaň, ilki hol oturan myhmanyň habaryny al. Soň biz bilen gürleşersiň-diýdi. Nazar awçy agraslyk bilen saglyk amanlyk soraşdy-da,

– Baý aga, myhman men diýip gelen bolsa öýde çay – çörek beremsoň habaryny alar otyryn. Siziň menlik näme işiňiz bolsa aýdyp oturyň!

Baý aga oňa alarlyp:

– Aýtsam, sen şu günden beýläk hyrlyňy goýmaly bolarsyň.

– O nä beýle höküm, sebäbini aýdyň, baý aga?

– Sebäbini bilesiň gelse gulak as! Gara nebsiň bilen obaňdan bizar bolup, tohumlyk goýmadyň keýikde, gulanda. Bihasap zat ýokdur, awçy. Geljek ýaza çenli hyrlyň sesini eşitmäýin. Şu oturanlaňam gelen karary şü!

– Hää. Bolar baý aga. "Il oňlasa atyňy soý" diýipdirler.

Ol elini agzyna ýetirdi-de dişlerini görkezip:

– Bu degirmeni beren Alla bugdaýyny hem berjekdir, baý aga.

Baý:

– Berse nesip etsin. Sen diýleni et!

Edil şol wagt, aýaklarynyň aşagy gyzgyn çägede bişip, dabanlary çokaýyň oltaňyndanam galňap giden, ýarym-ýalaňaç iki sany ýortmança oglanlar awçyny tanap dogry ýanyna baryp salam berdilerde, ara salym salman:

– Nazar aga! Biz-ä siziň ýanyňyza iberdiler. Hol biziň obamyzdan Pälwan agaň gelyän jumada kyrkyny berjekler. "Şoňa söwüşlik aw edip bersin. Özlerem çül-çaga bolansoň elleri ýuka, gaýrat etsin" diýdiler, jogabyňyzy eşitse garaňka galman gaýtmakçy-diýip, pert-pert habaryny aýtdylar..

Indi hemme zat düşnükli boldy. Baý aga durup bilmän:

– Hany, ol obaň baýy – begi ýokmysynmy, awça günü galdymy?!

Ogланjыk çekinmән:

– Baýlara-da bizi iberdiler weli, öňki bergisini bersin diýdi. Onsoň bäräk geldik-diýdi.

Bular bilen çekeleşip durman, awçy ogланlara "bolar" diýdi-de, hälden bäri garaşyp oturan myhmanynam alyp öýüne gaýtmakçy boldy. Myhman awçydan uzur sorap:

– Awçy aga, maňa-da rugsat beräýiň. Meniňem haýyşym şol awdy. "Döwletliň ýanyndan suwly ýap geçer, bidöwletliň ýanyndan ýowy ýetik ýol geçer" diýleni boldy. Alada üçin alyp goýan malymyzy aldyrdym. Bu gün erte çakylygym. Şoňa bir aw edip berseňiz diýip gelşimdi. Siz hälki ogланlaryň ýumuşuny bitiriberiň. Hemme zat bähbide ýazdy. Näme üçin obaňa Nazar awçyň obasy diýilýänine göz ýetirdim. Alla size abraý bersin-diýip öýüne gaýdyberýar.

Nazar awçy hyrlysyny taşlap eşegine mündi-de çöle tarap ýola düşdi.

Ertesi ikindin ara oba ogланjыklaryň:

– Nazar awçy gelýär. Keýik tutupdyr, keýiik-diýip, jar çekýän seslerine hälki baý hem ýaranlaryny alyp garşylap:

– Ýeri awçy?! Ýaragsyz – dārisiz nādip tutup bilýäň?! – diýen batnyksyz soragyna, Nazar awçy:

– Baý aga! Siz meniň elimdäkini alsaňyzam alnymdakyny alyp bilmersiňiz – diýip jogap beripdir.

Aşyr SALYH ogly.

Surat: Abdylla Mämmetberdiýew Hekaýalar